

Potrebne promjene u dosadašnjoj skrbi o starijima

Klub za starije osobe »Mariška« u Koprivnici najaktivnija je udruga koja radi na poboljšanju kvalitete života osoba starije životne dobi s područja Koprivničko-križevačke županije

Već nekoliko godina govori se o nužnosti reforme sustava socijalne skrbi, između ostalog i deinstitucionalizaciji skrbi o starijim osobama koja, kako govore stručnjaci, pridonosi smanjivanju troškova i korisnicima pruža veći broj usluga. U Nacionalnoj obiteljskoj politici, dokumentu usvojenom od strane Vlade Republike Hrvatske, navodi se niz prednosti izvaninstitucionalnog pristupa u skrbi o starijim osobama u lokalnoj zajednici budući da on »potiče aktivnost korisnika i njihovih obitelji, skrb se odvija u prirodnoj obiteljskoj sredini, fleksibilan je, može zadovoljiti raznovrsne potrebe korisnika, potiče korištenje postojećih i novih socijalnih resursa, rasterećuje državu, ima preventivni karakter«. U istom dokumentu također se naglašava potreba promjena u dosadašnjoj skrbi o starijim osobama, nužnost većeg uključivanja u sustav privatnog sektora, obitelji, ali i neprofitnih organizacija, odnosno udruga.

Klub za starije osobe »Mariška«, udruga sa sjedištem u Koprivnici, osim što je najbrojnija po članstvu, najangažiranija i najaktivnija je udruga kada se radi o pokušaju poboljšanja kvalitete života osoba starije životne dobi s područja Koprivničko-križevačke županije. Unatrag tri godine, zahvaljujući zajedničkoj suradnji s ovom udrugom, Dom za starije i nemoćne osobe Koprivnica, pretvoren je u pravi referentni centar za starije osobe te je postao svojevrsni nositelj razvoja nedovoljno razvijene izvaninstitucionalne skrbi o starijim osobama s ovog područja.

U travnju ove godine ta je udruga u partnerstvu s Domom za ostvarivanje financijske potpore iz programa CARDS 2002 prijavila projekt pod nazivom »Pomoć u kući osobama starije životne dobi«. Početkom listopada, Delegacija Europske komisije u Hrvatskoj obavijestila je udrugu da je Projekt prihvaćen, te da se iz spomenutog programa udruzi namjerava dodijeliti 55.692 eura, odnosno 48 posto od ukupnog prvotnog troška Projekta. Predviđeno je da se u prvoj godini provedbe Projekt financira i iz programa poticanja zapošljavanja, konkretno (nekadašnjeg) programa pod nazivom »Iskustvom do profita«, usmjerenog na sufinanciranje zapošljavanja žena iznad 45

godina starosti od strane Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. No kako je Vlada Republike Hrvatske na sjednici održanoj u kolovozu ove godine godine donijela Odluku o prestanku provedbe spomenutog programa, Projekt se već u prvoj godini provedbe našao u teškoćama. Ipak, shvaćajući njegov značaj, iza Projekta je »stala« Koprivničko-križevačka županija, tako da se sljedeće godine namjerava započeti s njegovom provedbom, za početak u 11 općina (od ukupno 22 jedinica lokalne samouprave s područja Koprivničko-križevačke županije). Do kraja ove godine, u suradnji sa socijalnim vijećima predviđa se izvršiti odabir 11 gerontodomaćica, za koje su, osim općeg afiniteta i potrebne stručne spreme, predviđene ženske osobe starije od 45 godina koje se, poznato je, mogu svrstati u kategoriju »teško zapošljivih«.

Čitav Projekt potrebno je, naravno, promatrati i u kontekstu otvaranja novih radnih mjesta, između ostalog i za osobe iz ruralnih područja Koprivničko-križevačke županije. Do kraja godine namjeravaju se utvrditi i kriteriji za odabir korisnika, formirati lista kandidata za predviđene usluge, baš kao i eventualna »lista čekanja« (postojanje koje se također očekuje). Predviđeno je da gerontodomaćice, nakon odabira, prođu kroz stručnu i praktičnu edukaciju koju će provoditi stručni radnici Doma za starije i nemoćne osobe Koprivnica. Početkom sljedeće godine predviđeno je da svaka gerontodomaćica preuzme skrb o 10 korisnika sa svojeg područja, odnosno pojedine općine, te da se na taj način u prvoj godini provedbe Projektom obuhvati 110 korisnika. Pomoć u kući planira se pružati korisniku usluga dva puta tjedno u trajanju sat i pol.

Katalog usluga obuhvatio bi organiziranje prehrane (donošenje gotovih jela, priprema jednostavnih jela, odlazak i donošenje hrane iz trgovine, pranje posuđa), obavljanje kućanskih poslova (pospremanje i čišćenje, pranje prozora i sanitarija, pranje i glačanje rublja, nabava lijekova i drugih potrepština), održavanje osobne higijene (kupanje i odijevanje, presvlačenje i namještanje kreveta) i zadovoljavanje drugih potreba (pomoć pri odlasku liječniku, razgovor, druženje i pomoć pri šetnji).

Razloge pokretanja spomenutog Projekta treba, naravno, potražiti u trenutačnom stanju sa i oko skrbi za starije osobe, kako na razini cijele zemlje, tako i na razini Koprivničko-križevačke županije. Na ovom području naime zasad djeluje samo jedan »privatni« i jedan, ranije spomenuti, »županijski« Dom za starije i nemoćne osobe, s kapacitetom 265 korisnika, te s »listom čekanja« na kojoj se nalazi preko 300 potencijalnih korisnika.

Usprkos relativno zadovoljavajućeg (u usporedbi s drugim regijama) broja udjeliteljskih obitelji, popriličnog interesa za osnivanje obiteljskih domova, s čijim bi funkcioniranjem skrb o starijim osobama trebala dobiti »novu dimenziju«, postojeći institucionalni i izvaninstitucionalni resursi na ovom području već sada ne mogu, a u budućnosti, zbog dobro poznatih demografskih i drugih trendova u još većoj mjeri neće moći, zadovoljiti potrebe ali i interese starijih osoba. Trenutačno je također česta pojava na ovom području da je starija osoba, kojoj je potrebna pomoć u obavljanju dnevnih aktivnosti (ili dijelu njih), a koja nema djece, obveznika uzdržavanja ili drugih ljudi koji su spremni pomoći, »osuđena« na traženje smještaja, iako to zapravo ne želi i realno joj to nije ni neophodno. Takvoj starijoj osobi (osim ako ne živi na području Koprivnice, u čemu zasad pomaže Gradsko društvo Crvenog križa) tako često nema »tko« pomoći u obavljanju određenih aktivnosti, bez obzira na činjenicu što je ona čak i u mogućnosti platiti za potrebnu(e) uslugu(e).

Iako Zakon o socijalnoj skrbi predviđa mogućnost i da (domaća ili strana) pravna i fizička osoba osnuje centar za pomoć i njegu, zanimljivim se čini istaknuti da na ovom području, s privatnom inicijativom u socijalnoj skrbi jednom od najrazvijenijih u zemlji, a vjerojatno zbog procjene da se ipak radi o prerizičnoj investiciji, zasad nije bilo većeg interesa za osnivanje ovakve ustanove u Koprivničko-križevačkoj županiji.

Miroslav Belobr,

stručni savjetnik za zdravstvo i socijalnu skrb u Koprivničko-križevačkoj županiji
društvene-djelatnosti@kckzz.htnet.hr